

10–11. РМ. Говоріння. Складання діалогів

Beszédkésztség fejlesztése. A beszéd. Párbeszéd szerkesztése

- **1** Прочитайте вголос слова та словосполучення за вчителем / учителькою. Поставте наголоси. Запишіть у словник слова та словосполучення і їхній переклад. Вивчіть слова.

Державний історико-культурний заповідник, спогад, описати, зовнішній, внутрішній вигляд, будівля, подвір'я, шопа / сарай, сільськогосподарський, інструмент, шпихлір / зерносховище, кузня, стодола, стайня, побутові речі, дитяча колиска, мисник / шафа для посуду, сіни / передпокій, драбина, залізки, горище, діжка, господарські потреби, відро, ночви, прати, піч, домоткане покривало, подушка, обрус / скатертина, лавка, куток, глиняний, глечик, кухоль, експонати, експозиція.

- **2** Випишіть слова за їхнім значенням.

будівлі

побутові речі

діалектні слова на позначення будівель

- 3** До поданих іменників доберіть прикметники. Складіть з них словосполучення.

Зразок: заповідник, історико-культурний — історико-культурний заповідник

Іменники: інструмент, вигляд, подвір'я, заповідник, покривало й обрус, речі, потреби.

Прикметники: внутрішній, сільськогосподарський, державний, родинний, домотканий, господарський, побутовий.

- 4** Утворіть від поданих дієслів форму минулого часу.
Описати, збирати, замішувати, прати.

- 5** Знайдіть дієслова, які підтверджують факт одиничної дії та факт повторюваної. Визначте вид виділених дієслів.

Автор завжди гарно <i>описує</i> своїх героїв.	Я <i>опишу</i> свою подругу.
Олена Пчілка <i>збирала</i> гарні візерунки для вишиванок.	Я <i>зібрав</i> колекцію марок.
У давнину господиня <i>замішувала</i> тісто на хліб раз на тиждень, і випікала з нього декілька хлібин.	Бабуся <i>замісила</i> тісто на пиріжки.
У давні часи ночви виготовляли з дерева, у них замішували тісто на хліб та <i>прали</i> .	Господиня <i>випрала</i> одяг.

- 6** Прочитайте діалог за ролями.

— Привіт, Давиде!

— Привіт, Оксанко! Я вчора приходив до тебе, а тебе не було вдома. Мама сказала, що ти поїхала на екскурсію.

— Так, це була чудова подорож. Ми давно планували поїхати в музей Івана Франка. Минулого року ми читали казку Франка «Фарбований лис», у цьому році — повість «Захар Беркут», тому вчителька з української літератури запропонувала нам поїхати в музей.

— А що ви там бачили?

— Спочатку ми побували в музеї Івана Франка, де послухали розповідь екскурсовода. Подивилися літературну експозицію музею та матеріали про життя і творчість письменника. Потім нас повели у дім Франків. Я його сфотографувала. Письменник жив у традиційній українській хаті. Вона починається з сіней. Звідси двері ведуть до трьох приміщень, а по драбині можна залізти на горище. Попід стінами розташовані великі й малі діжки, які використовували для господарських потреб, відра для води, ночви для замішування тіста на хліб і для прання.

У обох кімнатах дому стоять печі, які займають багато місця, в одній з кімнат біля печі стоїть велике ліжко, застелене домотканим покривалом, з подушками. Посеред хати стоїть великий стіл, накритий вишитим обрусом, навколо столу стоять лави, теж накриті домотканими покривалами. У кутку, навпроти печі, стоїть мисник, в якому зберігалися розмальовані глиняні миски, глечики та кухлі. Недалеко від музею росте гай. У ньому лісова алея, вздовж якої стоять дерев'яні скульптури героїв казок Івана Франка.

— А що тобі сподобалося в музеї?

— Я люблю оглядати старі хати, в них дуже цікаво. Мені подобаються дерев'яні меблі. Подобаються вишивані вироби, я ж тобі розказувала, що моя бабуся з Тячева любить вишивати. У неї багато цікавих виробів. Ці хати виглядають дуже затишно, але не уявляю як вони обходились без електроприладів.

— А що зацікавило хлопців?

— Хлопці цікавилися кузнею, де працював батько Франка.

— Я пам'ятаю з біографії Франка, що біля неї збиралося завжди багато людей. Поки Яків Франко виконував замовлення, люди мали змогу поспілкуватися.

— Так, ти ж пам'ятаєш, що й малий Іван Франко любив там сидіти й слухати розповіді дорослих.

— Пам'ятаю. До речі, нам класний керівник теж казав, що запланував екскурсію, але ще не повідомив, коли вона відбудеться і куди поїдемо.

— Цікаво знати, куди ви поїдете. Мені подобаються екскурсії, там багато чого дізнаєшся про життя людей. Це гарний відпочинок.

7 Прочитайте діалог самостійно. Прочитайте поданий нижче текст. Порівняйте інформацію діалогу і тексту. Визначте, про що не йдеться в діалозі.

Щороку ви знайомитеся з творами відомого українського письменника Івана Франка. А чи знаєте ви, що на території села Нагуєвичі, де проживала сім'я Фран-

ків, створено Державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі»?

В одному зі своїх нарисів-спогадів «Моя вітцівська хата» письменник описав зовнішній та внутрішній вигляд кожної будівлі, яка розташована на родинному подвір'ї. Це хата, шопа, де зберігалися сільськогосподарські інструменти, шпихлір — зерносховище, кузня, де працював батько Франка, стодоли, стайні. У хаті батьків зібрані побутові речі, посуд, одяг, дитяча колиска, дзеркало, мисник.

Зазвичай українські хати починаються з сіней. У сінях є вхід до трьох приміщень, два з яких — кімнати. Звідси по драбині можна залізти на горище. Попід стінами розташовані великі й малі діжки, які використовували для господарських потреб, відра для води, ночви для замішування тіста на хліб і для прання.

Велике місце в хаті займає піч, біля печі стоїть велике ліжко, застелене домотканим покривалом, з подушками, вишитими українськими орнаментами. Посеред хати стоїть великий стіл, накритий вишитим обрусом, навколо якого стоять лави, теж накриті домотканими покривалами. У кутку, навпроти печі, стоїть мисник, в якому зберігалися розмальовані глиняні миски, глечики та кухлі.

Найціннішими експонатами музею є книга василіанської нормальної школи ХІХ століття, в якій записано ім'я та прізвище учня — Івана Франка, його однокласників і вчителів та численні прижиттєві видання його творів.

8 Знайдіть відповіді на запитання.

1. З творами якого письменника знайомляться школярі щороку?

2. Що створено на території села Нагуєвичі?

3. Які будівлі є на подвір'ї?

4. Що є найціннішими експонатами?

А) Це хата, шопа, де зберігалися сільськогосподарські інструменти, шпихлір — зерносховище, кузня, де працював батько Франка, стодоли, стайні. У хаті батьків зібрані побутові речі, посуд, одяг, дитяча колиска, дзеркало, мисник.

Б) Щороку ви знайомитеся з творами відомого українського письменника Івана Франка.

В) На території села Нагуєвичі, де проживала сім'я Франків, створено Державний історико-культурний заповідник «Нагуєвичі».

Г) Найціннішими експонатами музею є книга василіанської нормальної школи ХІХ століття, в якій записано ім'я та прізвище учня — Івана Франка, його однокласників і вчителів та численні прижиттєві видання його творів.

9 **Ситуація.** А) Уявіть, що ви Давид. Хлопцю потрібно пояснити мамі, чому так сталося, що він невчасно прийшов додому після тренування. Для пояснення Давид розказав мамі, що зустрівся з Оксанкою, яка йому розповіла про екскурсію. Складіть діалог Давида з мамою.

Б) Уявіть, що ви Оксанка. Дівчинка прийшла додому і розказала про зустріч з Давидом. Про що розповіла Оксанка? Побудуйте діалог дівчинки з мамою. Не забудьте й про те, що про музей вона своїм батькам вже розповідала.

10 **Гра «Інтерв'ю».** Уявіть, що ви журналіст шкільної газети. Вам потрібно дізнатися про те, куди школярі їздять на екскурсію. Поговоріть зі своїм сусідом / своєю сусідкою по парті про екскурсію в музей, поставте подані нижче запитання. Відповідь на запитання запишіть у зошит.

Куди ти їздив / їздила на екскурсію?

О котрій годині ви збиралися?

Де вам потрібно було зустрітися, щоб вирушити на екскурсію?

З ким ви туди їздили?

Чим ви поїхали?

Скільки тривала дорога до музею?

Як називався музей, який ви відвідали?

Що ти там побачив / побачила?

Якою була розповідь екскурсовода?

11 Опишіть одне з приміщень музею, в якому ви побували на екскурсії.

Яка це кімната за розмірами?

Що знаходилося праворуч від дверей?

Для чого слугував цей предмет? Який цей предмет за розмірами, кольором?

Що стояло поруч?

Що стояло ліворуч?

Що стояло посеред кімнати?

Що стояло навпроти?

Що висіло на стінах?

 12 Складіть разом із сусідом / сусідкою по парті діалог про відвідані вами музеї. За зразок вам слугуватиме діалог Давида й Оксанки. Вам потрібно побудувати свій діалог так, щоб ви й ваш сусід / сусідка розповідали про свої враження від екскурсій. Для діалогу використайте матеріали вправ, опрацьованих на уроках.

СЛОВНИК

гличик — kancsó

горище — padlás

діжка — dézsa

домоткане покривало — házi

szövésű takaró

драбина — létra

заповідник — természetvédelmi terület

кухоль — bögre

кузня — kovácsműhely

лавка — pad

ночви — fa teknő

стодола — csűr

шпихліп / зерносховище —
magtár